

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 16 maja 2012 r.

Poz. 1418

UCHWAŁA NR XIX/120/2012 RADY GMINY W OPATOWCU

z dnia 30 marca 2012 r.

w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Opatowiec”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2008 Nr 25 poz. 150 z późniejszymi zmianami) art. 14 ust. 6 ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2010 roku Nr 185 poz. 1243 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy w Opatowcu uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program usuwania azbestu z terenu Gminy Opatowiec” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Opatowiec.

§ 3. Uchwała podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Michał Szczerba

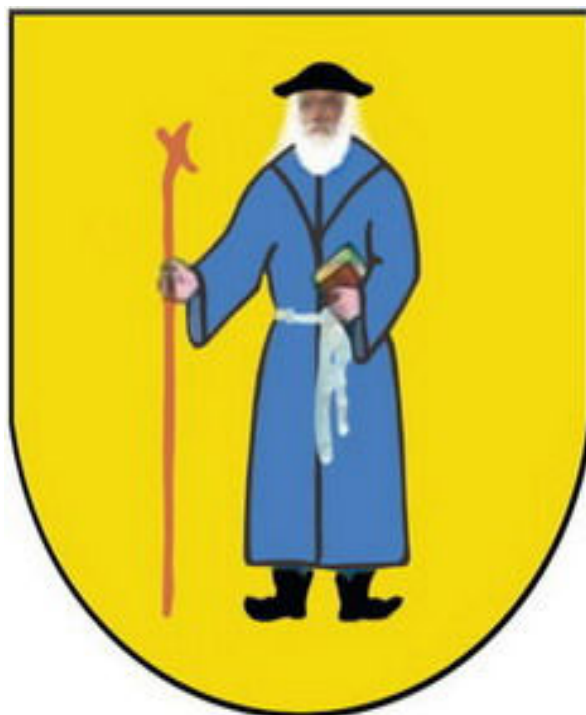
Załącznik nr 1 do Uchwały
Rady Gminy w Opatowcu
Nr XIX/120/2012
z dnia 30.03.2012r.

P R O G R A M

USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW

ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W GMINIE

OPATOWIEC NA LATA 2012 – 2032

SPIS TREŚCI

- I. Wprowadzenie.**
- II. Cel i zadania „Programu.....”**
- III. Przepisy prawne dotyczące azbestu.**
- IV. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Opatowiec.**
 - 1. Charakterystyka Gminy Opatowiec.
 - 2. Oszacowanie ilości i rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest.
 - 3. Sposoby unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest – kontrola i monitoring.
- V. Harmonogram realizacji Programu w latach 2012 -2032.**
- VI. Obowiązki Gminy i mieszkańców dotyczące usuwania azbestu.**
- VII. Finansowe aspekty realizacji programu – szacunkowe koszty oraz źródła finansowania.**
- VIII. Obowiązujące w Polsce akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością.**
- IX. Załączniki.**

I. Wprowadzenie

Azbest to nazwa materiału włóknistego, występującego w przyrodzie, którego włókna są elastyczne, mocne i trwałe. Są kwasoodporne, ogniotrwałe, odporne na korozję i charakteryzują się dużą wytrzymałością mechaniczną oraz posiadają właściwości dźwiękochłonne. Dzięki tym cechom fizyczno-chemicznym minerały tej grupy zaczęto powszechnie stosować w przemyśle włókienniczym, maszynowym, okrętowym, elektronice i budownictwie. Do niedawna azbest zawierało ponad 3 tysiące wyrobów. Należą do nich głównie materiały stosowane w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury kanalizacyjne i wodociągowe oraz elementy izolacyjne. Mieszanki azbestu i cementu wchodziły do przemysłu materiałów budowlanych w postaci lekkich i wytrzymałych płyt znanych jako eternit. Stosowany był również do produkcji wyrobów włókienniczych, przędzy, sznurów, szczeliw, wyrobów ciernych takich jak: klocki hamulcowe, tarcze sprzęgłowe oraz wyrobów hydroizolacyjnych: lepiki, papy dachowe, płytki podłogowe, do filtrów w przemyśle piwowarskim i farmaceutycznym oraz wojskowych masek przeciwgazowych. Po kilkudziesięciu latach powszechnego stosowania azbestu okazało się, że jego włókna rozpylone w powietrzu i wraz z nim wdychane prowadzą do śmiertelnych chorób. Potwierdzają to wyniki badań, które jednoznacznie wskazują, że podczas wydobywania, przerobu oraz użytkowania wyrobów zawierających azbest w stanie suchym łatwo ulega on rozpyleniu przez swoją włóknistą budowę a po przedostaniu się do organizmu trwale utrzymuje w płynach ustrojowych. Do chorób wywoływanych przez azbest należą:

- pylica azbestowa (azbestoza)
- rak płuc (najpowszechniejszy nowotwór złośliwy powodowany przez azbest)
- międzybłonniak opłucnej i otrzewnej, nowotwór o wysokiej złośliwości.

To właśnie ze względu na zagrożenie jakie stwarza musi być usunięty ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku, co jest zgodne z zapisem zawartym w „*Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 roku. Stąd też wynika konieczność sporządzenia programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Opatowiec.

II. Cel i zadania „Programu.....”

Najważniejszym celem „*Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest*” z terenu Gminy Opatowiec na lata 2012 – 2032 jest bezpieczne dla zdrowia ludzi usunięcie wyrobów zawierających azbest, jak również składowanie ich w odpowiednio wyznaczonych do tego celu miejscach, w sposób wyeliminowania ich negatywnego działania na organizm ludzki. Bardzo ważnym aspektem jest również wdrożenie prac mających na celu zlikwidowanie

destrukcyjnego oddziaływania azbestu na środowisko. Proces ten będzie się odbywał na zasadzie sukcesywnego usuwania materiałów zawierających azbest z terenu Gminy Opatowiec.

III. Przepisy prawne dotyczące azbestu

Na terenie Polski od 1997 roku obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz ten został wprowadzony ustawą z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 1997 roku Nr 101, poz. 628). W kolejnych latach wprowadzono szereg aktów prawnych regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Uzupełnieniem prawodawstwa w omawianym zakresie jest „*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 roku oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez województwa, powiaty i gminy.

Polskie prawodawstwo określa także wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, obowiązki organów administracji oraz właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie a także obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Obowiązki Gminy i mieszkańców dotyczące usuwania azbestu:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu,
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli lub zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest oraz miejscu ich występowania,
- przekazywanie sprawozdań marszałkowi województwa o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi ze szczególnym uwzględnieniem wyrobów zawierających azbest.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest;
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego z użycia wyrobu lub jego uszkodzenia;
- sporządzanie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest;

- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dotyczy przedsiębiorców) oraz wójtowi gminy (dotyczy osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) aktualizacji danych o:
 - wyrobach zawierających azbest i miejscach ich wykorzystywania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi lub w zależności od ilości, złożenie dla organu informacji o wytwarzanych odpadach niebezpiecznych oraz sposobie gospodarowania nimi;
- przeszkolenie przez uprawnioną jednostkę pracowników i osób bezpośrednio kierujących lub nadzorujących w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów niebezpiecznych oraz w zakresie procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- przed rozpoczęciem prac opracowanie szczegółowego planu usuwania wyrobów zawierających azbest. Informacje, które powinien zawierać szczegółowy plan prac usuwania wyrobów azbestowych oraz zgłoszenie organowi nadzoru budowlanego i inspektorowi pracy określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (DZ. U. Nr 71 poz .649)

Rys. 1 Oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest, wysokość znaku powinna wynosić co najmniej 5 cm. Szerokość co najmniej 3 cm.

Plan taki w szczególności obejmuje:

- identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach na podstawie informacji od właściciela lub zarządcy obiektu,
- informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
- zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu,
- posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
- złożenie właścicielowi lub użytkownikowi pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonywanych prac z zachowaniem odpowiednich przepisów technicznych i sanitarnych.

Bardzo istotną funkcję w kontekście bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu określająca w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu i stopień pilności jego wymiany.

W przypadku nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kara aresztu, ograniczenie wolności lub grzywny, orzekane na podstawie przepisów Kodeksu Postępowania w Sprawach o Wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjna poprzez wstrzymanie przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi. Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy Kodeksu Cywilnego.

IV. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Opatowiec

1. Charakterystyka Gminy Opatowiec

Gmina Opatowiec położona jest w województwie świętokrzyskim w powiecie kazimierskim. Jest czwartą pod względem wielkości gminą powiatu. Usytuowana w południowej części województwa świętokrzyskiego przy drodze nr 79 Sandomierz – Kraków. Gmina Opatowiec jest terenem typowo rolniczym z przewagą bardzo urodzajnych gleb – czarnoziemów. Jej obszar wynosi 6 841 ha. Z czego użytki rolne zajmują ponad 87% powierzchni gminy tj. 5861 ha. Warunki klimatyczno – glebowe sprzyjają rozwojowi produkcji roślinnej. Przeważająca część Gminy wchodzi w skład Koszycko – Opatowieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Sołectwo Kocina leży w granicach otuliny Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i częściowo w granicach tego parku. Koszycko - Opatowiecki Obszar Chronionego Krajobrazu znajduje się na terenie województwa świętokrzyskiego i małopolskiego. W województwie świętokrzyskim zajmuje powierzchnię 59,5 km² i obejmuje tereny 19 sołectw z wyjątkiem sołectwa Kocina. Utworzony w 1995 roku obszar ma na celu ochronę walorów przyrodniczych dolin rzecznych, które pełnią rolę korytarzy ekologicznych, przede wszystkim korytarza Wisły, które łączy tereny o dużym zróżnicowaniu biocenotycznym. W skład gminy wchodzi 20 sołectw: Charbinowice, Chrustowice, Chwalibogowice, Kamienna, Kęsów, Kobiela, Kocina, Kraśniów, Krzczonów, Ksany, Ławy, Mistrzowice, Opatowiec, Podskale, Rogów, Rzemienowice, Senisławice, Trębaczów, Urzuty, Wyszogród.

Gminę Opatowiec zamieszkuje 3692 osoby co stanowi 10,2% ludności powiatu kazimierskiego. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 53 osoby /km². W gminie notuje się ujemny przyrost naturalny.

Ludność gminy Opatowiec w poszczególnych sołectwach:

Nazwa sołectwa	Liczba ludności
Chrystowice	86
Chwalibogowice	148
Kamienna	268
Kęsów	100
Kobiela	113
Kocina	443
Kraśniów	58
Krzczonów	565
Ksany	214

Ławy	58
Mistrzowice	72
Opatowiec	431
Podskale	148
Rzemienowice	193

Rogów	263
Senisławice	134
Trębaczów	63
Urzuty	153
Wyszogród	69
Charbinowice	201
Ogółem	3692

2. Oszacowanie ilości i rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Miejsce występowania	Jednostka miary	Ilość	Rodzaj budynku
1	2	3	4	5	6
1..	Płyty azbestowo-cementowe płaskie „Caro”	Pokrycie dachowe	M ²	486,00	Budynki gospodarcze
2.	Płyty azbestowo-cementowe dla budownictwa	Pokrycia dachowe	M ²	56 477,82	Budynki gospodarcze
3	Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	Pokrycia dachowe	M ²	1 817,40	Budynki mieszkalne
4	Płyty azbestowo-cementowe płaskie „Caro”	Pokrycia dachowe	M ²	-	Budynki mieszkalne
5	Płyty azbestowo-cementowe dla budownictwa	Pokrycie dachowe	M ²	570,00	Szkoły
6.	Płyty azbestowo –	Pokrycia	M ²	550,00	Świetlice

	cementowe budownictwa	dla dachowe			
--	--------------------------	-------------	--	--	--

Razem w gminie jest : 59 901,22 m² pokryć dachowych zawierających azbest.

3. Miejscowości w których pokrycia dachowe zawierają azbest

Miejscowość	Ilość wyrobu zaw. azbest na budynkach mieszkalnych w m ²	Ilość wyrobu zaw. azbest na budynkach gospodarczych w m ²	Ilość wyrobu zawier. azbest podana w sztukach	Szkoły	Świetlice
Charbinowice		4712			
Chwalibogowice		1349			
Chrustowice		845			
Kamienna		10014			550
Kęsów	80				
Kobiela	170	915			
Kocina	330	8556			
Krzczonów		15132		570	
Ksany		4177,4			
Kraśniów		1220,8			
Mistrzowice		592			
Opatowiec	70	710			
Podskale	145	1107			
Rogów	637	2259			
Rzemienowice	220	3349			
Senisławice		605			
Trębaczów		1586			
Razem:	1652	57 129,2		570	550

Ogółem: 59 901,2 m²

Z przedstawionych danych wynika, że na terenie Gminy Opatowiec znajduje się 59 901,2 m² wyrobów zawierających azbest, co stanowi około 838,62 Mg odpadów niebezpiecznych.

Przyjęto, że 1 m² eternitu waży 14 kg. (0,014 Mg).

4. Sposoby unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest

Wszystkie odpady powinny być zdemontowane i przetransportowane zgodnie z obowiązującym prawem przez koncesjonowane firmy na składowisko odpadów niebezpiecznych. W województwie świętokrzyskim do usuwania, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest uprawnieni są:

1. Zdzisław Zięba
Środowisko i Innowacja
Tuczępy ul. Dobrów 8
2. HEN-POL
Wola Jachowa 155
gm. Górno
3. Krys - Pol. P H U Kukuryk K.
Borków 61c
gm. Daleszyce
4. Mar – Jasz Zakład utylizacji eternitu
Jędrzejów ul. Kolejowa 2 a
5. WACHLA. P B Kompleksowe wykonywanie pokryć dachowych
Kielce ul. Batalionów Chłopskich 71.

5. Procedura demontażu, odbioru i transportu odpadów azbestowych

1. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości od osób fizycznych, będzie następował na wniosek właściciela obiektu.
2. Złożone wnioski o dofinansowanie będą realizowane według kolejności wpływu podań, do wysokości kwoty zabezpieczonej w budżecie Gminy Opatowiec na dany rok kalendarzowy.
3. Obiorem odpadów zawierających azbest zajmie się koncesjonowana firma uprawniona do demontażu i transportu materiałów zawierających azbest wyłoniona z zachowaniem wszystkich procedur określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo Zamówień Publicznych(Dz. U. Nr 19 poz. 177 z późn. zm.).
4. Termin odbioru odpadów z terenu nieruchomości uzgadnia przedstawiciel firmy transportowej z właścicielem nieruchomości.
5. Wszystkie czynności z załadunkiem i transportem przeprowadzone zostaną zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 roku w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz U. Nr 138 poz. 895).
6. Odbiór odpadów zawierających azbest od właściciela oraz ich przekazanie na

składowisko potwierdzone będzie kartą przekazania odpadu, sporządzoną w trzech egzemplarzach: jeden dla odbierającego odpady, drugi dla właściciela odpadu, trzeci dla Gminy Opatowiec.

7. Przewoźnik rozlicza się za wykonaną usługę z Gminą Opatowiec

6. Transport odpadów zawierających azbest.

Transport odpadów zawierających azbest, które zaliczane są do niebezpiecznych z miejsc powstawania na miejsce składowania odbywa się z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie materiałów niebezpiecznych zawartych w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 czerwca 1999 roku w sprawie przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych. Zgodnie z tym rozporządzeniem przy przewozach materiałów niebezpiecznych obowiązują przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy Europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych ADR. Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 (różne przedmioty i materiały niebezpieczne) z czego wynikają określone wymagania w zakresie ich transportu. Przemieszczanie opakowań z odpadami zawierającymi azbest powinno się odbywać w taki sposób by nie nastąpiło ich otwarcie lub uszkodzenie i wydostanie się włókien azbestowych do otoczenia.

Przewoźnik odpadów musi posiadać dokument przewozowy materiałów niebezpiecznych, które według wymagań ADR powinien zawierać:

- numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełną nazwę
- klasę do której należy odpad nadawany do przewozu,
- liczbę sztuk przesyłki,
- nazwy i adresy nadawcy i odbiorcy przewożonych odpadów.

Pojazdy przewożące odpady powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych. Przed przewożeniem odpadów zawierających azbest przyczepa powinna być oczyszczona z wszelkich ostrych i twardych przedmiotów, które mogłyby uszkodzić folię. Przewoźnik powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Odpady należy przewozić w taki sposób, aby nie były one narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie podczas jazdy.

7. Składowanie odpadów zawierających azbest

Odpady zawierające azbest nie mogą być poddawane odzyskowi i z tego względu jedynym sposobem ich unieszkodliwiania jest składowanie. Zasady składowania tych odpadów regulowane są ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku

o odpadach. Szczegółowe przepisy zawarte są, w stanowiącym akt wykonawczy do wymienionej ustawy, rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk. Zgodnie z tym rozporządzeniem odpady zawierające azbest należy deponować na składowiskach odpadów niebezpiecznych wyłącznie do tego celu lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów niebezpiecznych mogących przyjmować również inne odpady niebezpieczne oraz na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione są warunki techniczne do bezpiecznego składowania tych odpadów.

8. Przeciwdziałanie powstawaniu „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest

Z uwagi na możliwość pojawienia się niekontrolowanego składowania azbestu w postaci „dzikich” wysypisk, albo utwardzania nim dróg polnych należy podjąć następujące działania:

- 1) **Proces edukacji** – związany z postępowaniem z odpadami azbestowymi, należy systematycznie budować świadomość społeczną, co powinno wyeliminować powstawanie „dzikich” wysypisk tych odpadów i zapewnić właściwe ich składowanie oraz zabezpieczanie na terenie posesji.
- 2) **Monitoring** - prowadzony na bieżąco celem lokalizacji „dzikich” wysypisk, a w przypadku stwierdzenia ich występowania likwidowanie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Działania te winny być finansowane ze środków przeznaczonych na realizację Programu w danym roku kalendarzowym.

9. Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie o jego realizacji

Ważnym elementem Programu jest jego systematyczny monitoring, uwzględniający cykliczne działania określające zmiany ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy. Program usuwania azbestu powinien być uważany za „żywy” dokument podlegający aktualizacji. Wynika to z obowiązku właścicieli, zarządców i użytkowników, przedkładania corocznych informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich występowania.

W kolejnych latach należy gromadzić następujące informacje:

- ilość z utylizowanych odpadów zawierających azbest w danym roku i kolejnych latach realizacji programu,
- procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją programu,

- procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji programu,
- nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest,
- ilość dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest.

Realizacja Programu jest procesem długofalowym w związku z czym, zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.

V. Harmonogram realizacji „Programu” w latach 2012 - 2032

- **Organizacja kampanii edukacyjno - informacyjnej w zakresie postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania.**

Z uwagi na zaobserwowane zainteresowanie problematyką azbestu wśród mieszkańców, oraz niskim poziomem znajomości zagadnienia utylizacji i związanym z tym zagrożeniami dla zdrowia proponuje się przeprowadzenie działalności edukacyjno – informacyjnej. Zminimalizuje to problematykę „dzikich” wysypisk, oraz wpłynie na poprawę zabezpieczenia wyrobów zdeponowanych na terenie posesji. Znajomość prawa i procedur wpłynie na sprawne przygotowanie wniosków i organizację wywozu wyrobów azbestowych. Działalność powinna być realizowana poprzez spotkania z mieszkańcami, ulotki, stronę internetową itp.

- **Aktualizowanie bazy danych dotyczących podmiotów i ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Opatowiec.**
- **Utworzenie systemu pomocy finansowej dla mieszkańców gminy, założenie i prowadzenie rejestru wniosków i ich realizacja zgodnie z kolejnością zgłoszeń oraz pozyskiwanie środków na realizację programu.**
- **Monitorowanie realizacji programu.**
- **Sprawozdawczość w zakresie programu.**

Harmonogram w postaci tabelarycznej:

Lp	Działanie	Termin realizacji	
1	Działalność edukacyjno – informacyjna (prasa, ulotki, strona internetowa itp)	Cały okres realizacji programu	
2	Aktualizowanie bazy danych dotyczących podmiotów i ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Opatowiec	2012-2014	
3	Utworzenia systemu pomocy finansowej dla mieszkańców gminy	Założenie i prowadzenie rejestru	Cały okres

		wniosków i ich realizacja zgodnie z kolejnością zgłoszeń	realizacji programu
		Pozyskiwanie środków na realizację programu	Cały okres realizacji
		Ostateczne działania: usuwanie, odbiór, transport, składowanie	Do 2032 roku
4	Monitorowanie realizacji programu		2012 - 2032
5	Sprawozdawczość w zakresie programu		co 5 lat

Program usuwania wyrobów azbestowych dla Gminy Opatowiec zakłada realizację szeregu zadań przedstawionych w powyższym harmonogramie. W celu zapewnienia logicznej spójności prowadzonych działań w Programie wyznaczone zostały długoterminowe (lata 2012 – 2032 tj. okres 21 lat) oraz przyjęto zadania krótkoterminowe (lata 2012 – 2015 tj. okres 4 lat).

1.Cele krótko terminowe 2012 – 2015

Cele krótkoterminowe obejmują działania związane z gospodarką odpadami, które będą realizowane w latach 2012 - 2015

Przyjęto następujące cele:

- inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji wyrobów zawierających azbest – **inwentaryzacja przeprowadzona w 2007 roku,**
- edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania,
- pozyskiwanie funduszy ze źródeł własnych oraz zewnętrznych na realizację Programu,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych,
- transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest,
- aktualizacja oraz monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

2.Cele długoterminowe 2012 – 2032

Cele długoterminowe obejmują działania związane z gospodarką odpadami, które realizowane będą do 2032 roku.

W ramach realizacji tych celów przyjęto:

- wdrożenie systemu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz sposobu ich magazynowania i wywozu na składowisko odpadów niebezpiecznych,
- oczyszczenie terenów publicznych z odpadów azbestowych,
- wyeliminowanie i unieszkodliwienie ich poprzez deponowanie odpadów zawierających azbest na bezpiecznych składowiskach odpadów azbestowych,
- prowadzenie monitoringu realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

VI. Obowiązki Gminy i mieszkańców dotyczące usuwania azbestu

Jeżeli chodzi o usuwanie azbestu, polskie prawodawstwo jasno określa wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest. Obowiązki te dotyczą zarówno organów administracji samorządowej, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu oraz usuwaniu materiałów niebezpiecznych.

Obowiązki te przedstawiają się następująco:

1. Obowiązki gminy

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy,
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o produktach azbestowych i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji szczególnie niebezpiecznych dla środowiska,
- zatwierdzenie programów gospodarki odpadami.

2. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenu z wyrobami zawierającymi azbest.

Do głównych obowiązków właścicieli i zarządców nieruchomości przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest należą:

- przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest,
- sporządzenie oceny i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest,
- opracowanie i udostępnienie instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest,
- oznakowanie pomieszczeń gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie corocznego planu kontroli jakości powietrza dla pomieszczeń gdzie znajduje się azbest,
- zaznaczenie na planach sytuacyjnych terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

3. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Do głównych obowiązków właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów należą:

- identyfikacja azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia przez uprawnione laboratorium,
- zgłoszenie prac związanych z zabezpieczeniem lub usunięciem wyrobów zawierających azbest do odpowiedniego organu administracji,
- uzyskanie od wykonawcy prac świadectwa czystości powietrza po wykonaniu robót oraz jego przechowywanie przez okres minimum 5 lat.

4. Obowiązki podmiotów gospodarczych zajmujących się usuwaniem materiałów zawierających azbest, postępowanie przy pracach przygotowawczych usuwania wyrobów zawierających azbest.

Podmiot gospodarczy wykonujący prace na zlecenie związane z usunięciem i zabezpieczeniem wyrobów zawierających azbest musi spełniać prawnie określone wymagania. Do obowiązków podmiotów gospodarczych zajmujących się usuwaniem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest należy:

- **uzyskanie stosownego zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami tj:**
 - w przypadku gdy ilość wytwarzanych odpadów przekracza 0,1 Mg rocznie uzyskać od odpowiedniego organu administracji decyzję zatwierdzającą plan gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
 - w przypadku gdy ilość wytwarzanych odpadów nie przekracza 0,1 Mg rocznie, przedłożyć odpowiedniemu organowi administracji informację o sposobie zagospodarowania wytworzonych odpadów;

- **przeszkolenie zatrudnionych pracowników**

właściciel lub zarządzający firmą chcącą wykonywać prace związane z usuwaniem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest zobowiązany jest do przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników z zakresu BHP oraz w zakresie procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z materiałami zawierającymi azbest;

- **opracowanie szczegółowego planu prac**

plan prac powinien spełniać obowiązujące wymogi prawne a w szczególności wymogi przedstawione w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 roku Nr 71, poz. 649)

- **posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego**
- **zgłoszenie prac budowlanych**

przed przystąpieniem do prac, wykonawca jest zobligowany do zgłoszenia tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego, a także właściwemu inspektorowi pracy. Obowiązkiem wykonawcy usuwania wyrobów zawierających azbest jest

odpowiednie przygotowanie miejsca prowadzonych prac. Przed rozpoczęciem właściwych prac demontażowych wykonawca zobowiązany jest do:

- odizolowania obszaru wykonywanych prac od otoczenia poprzez zastosowanie odpowiednich osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
- ogrodzenia terenu prowadzonych prac stosując odpowiednie osłony,
- oznaczenia terenu wykonywanych prac tablicami informacyjnymi i ostrzegawczymi przed zagrożeniem związanym z azbestem. Tablice powinny zawierać ostrzeżenie w postaci: „Uwaga! Zagrożenie azbestem” oraz „Wstęp wzbroniony”,
- w przypadku wykonywania prac elewacyjnych powinny być zastosowane kurtyny zasłaniające fasadę budynku.

W celu zminimalizowania emisji do środowiska oraz zmniejszenia zapylenia podczas prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest należy podjąć następujące działania:

- nawilżanie wodą oraz utrzymywanie w stanie wilgotnym wyrobów zawierających azbest,
- jeśli to konieczne, czyli w przypadku przekroczeń dopuszczalnych stężeń pyłu azbestowego w miejscu pracy, prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza w miejscu pracy,
- stosowanie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych wyposażonych w instalacje odciągające pył,
- codzienne zabezpieczanie zdemontowanych wyrobów i odpadów zawierających azbest poprzez magazynowanie ich w wyznaczonym, bezpiecznym miejscu.

5. Warunki bezpiecznego zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest.

Zabezpieczenie wyrobów i odpadów zawierających azbest należy przeprowadzić następująco:

- wyroby twarde o gęstości powyżej 1000 kg/m³ należy pakować w folię polietylenową o grubości minimum 2 mm,
- pyły azbestowe oraz wyroby miękkie o gęstości poniżej 1000 kg/m³ należy przed opakowaniem zespolic przy pomocy cementu,
- opakowania z odpadami powinny zostać szczelnie zamknięte w trwały sposób.

Po zakończeniu prac demontażowych teren robót oraz jego otoczenie należy doprowadzić do porządku. Wykonywane prace porządkowe należy wykonać stosując metody uniemożliwiając emisję pyłu azbestowego do środowiska. Wykonawca prac jest także zobowiązany do przedstawienia zleciodawcy pisemnego oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonanych prac. W przypadku prac dotyczących azbestu miękkiego lub wyrobów zniszczonych i uszkodzonych, w pomieszczeniach oraz w przypadku prac obejmujących usuwanie krokidolitu wykonawca ma obowiązek przedstawienia wyników badań powietrza przeprowadzonych przez uprawnione do tego celu laboratorium lub instytucję.

6. Transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest

Obowiązek właściwego przygotowania do transportu odpadów zawierających azbest spoczywa na wytwórcy odpadów. Zgodnie z ustawą o odpadach, transport odpadów wytworzonych przez wytwórcę nie wymaga pozwolenia na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów. Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest zobowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie działalności, które wydawane jest przez starostę właściwego ze względu na miejsce siedziby i zamieszkanie posiadacza odpadów. Zlecający usługę transportu odpadów jest zobowiązany do wskazania prowadzącemu taką działalność miejsca odbioru odpadów oraz posiadacza odpadów, do którego należy dostarczyć te odpady.

Do przedsiębiorcy prowadzącemu działalność w zakresie transportu na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przyjęcia odpadu,
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie przez kierowcę pojazdu zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- utrzymanie porządku na skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowania odpowiednim znakiem,
- sprawdzenie umocowania przesyłki z odpadami w pojeździe.

Należy zaznaczyć, iż przekazanie odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych w celu dalszego transportu odbywa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 roku z zastosowaniem „Karty przekazania odpadu.” Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zobowiązany jest na wspomnianej karcie do poświadczenia wykonania usługi transportowej.

Wykorzystując kartę przekazania odpadu prowadzący działalność w zakresie transportu odpadów prowadzi także ilościową i jakościową ewidencję odpadów.

Odpady zawierające azbest transportowane są na składowisko odpadów niebezpiecznych. Następuje tam przekazanie odpadów zarządcy składowiska i potwierdzenie tej operacji na karcie przekazania odpadu.

7. Unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest

Jedynym istniejącym sposobem unieszkodliwiania azbestu jest jego składowanie. Wiąże się to z zakazem stosowania azbestu w związku z czym nie może on być poddawany odzyskowi czy innemu wykorzystaniu. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia o odpadach, odpady zawierające azbest mogą być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk

odpadów innych niż niebezpieczne. Zarządzający składowiskiem przyjmując odpady zobowiązany jest do potwierdzenia tego faktu na karcie przekazania odpadu. Prace związane bezpośrednio z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do atmosfery. Podstawowym zadaniem w tym zakresie jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań foliowych zawierających azbest. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu transportującego odpady przy użyciu urządzeń dźwigowych układając je warstwami. Zdeponowane odpady azbestowe powinny zostać zabezpieczone dodatkową folią lub warstwą gruntu o grubości powyżej 5 cm. Niedopuszczalne jest poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Na terenie województwa świętokrzyskiego znajduje się jedno składowisko odpadów niebezpiecznych w miejscowości Dobrów gm. Tuczępy. Zgodnie z wykazem składowisk -źródło: www.bazaazbestowa.pl - podaje się dokładne dane: Składowisko Odpadów Zawierających Azbest Dobrów 8 gm. Tuczępy, zarządzane przez Środowisko i Innowacja Sp. z o. o. Składowisko to znajduje się w odległości 50 km. od gminy Opatowiec.

VII. Finansowe aspekty realizacji programu – szacunkowe koszty realizacji programu

Z przedstawionych danych wynika, że na terenie gminy Opatowiec znajduje się **59 901,22 m²** płyt falistych-eternitu.

Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia w oparciu o ofertę Przedsiębiorstwa Budowlano – Handlowego EKO Busko Zdrój z siedzibą w Mikułowicach 261 przyjmuje się następujące koszty wykonania:

Koszt demontażu 1 m² 7,00 zł.+ należny podatek VAT

Koszt transportu i utylizacji za 1 kg. 0,35 zł + należny podatek VAT

Na terenie gminy zinwentaryzowano 59 901,22 m² płyt azbestowo – cementowych falistych, stanowiących głównie pokrycia dachowe na budynkach mieszkalnych i budynkach gospodarczych.

Przyjęto, że 1 m² płyty azbestowo – cementowej waży 14 kg.

Znając powierzchnię pokryć dachowych na terenie gminy oraz wagę 1 m² płyty obliczono wagę wszystkich płyt azbestowych.

59 901,22 m² x 14 kg = 838617,08 kg do dalszych obliczeń przyjęto 838,62 Mg

Podsumowując, szacunkowy koszt z wiązany z demontażem kształtował się będzie:

59 901,22 m² x 7,00 zł. = 419 308,54 zł.+ należny podatek VAT

Koszt transportu i utylizacji: 838 617, 08 kg x 0,35 zł = 293 515,98 zł.+ należny podatek VAT

Koszty ogółem wynoszą: 712 824,52 zł.+ należny podatek VAT

Kwota 712 824,52 zł. podzielona na 20 lat, pozostałych do zakończenia Programu da nam kwotę 35 641,22 zł/rok, które należy pozyskać, by spełnić terminowość i założenia w harmonogramie realizującym powyższe założenia.

Dzieląc całkowitą ilość płyt azbestowych na terenie gminy tj. 838,62 Mg przez ilość lat, pozostałych do realizacji Programu otrzymamy ilość azbestu, jaką należy usunąć każdego roku z terenu gminy:

838,62 Mg ÷ 20 lat = 41,93 Mg/rok przyjęto 42,00 Mg/rok

Jak wynika z powyższego przeliczenia, każdego roku z terenu gminy Opatowiec powinno być usuniętych 42 Mg materiałów zawierających azbest.

VIII. Obowiązujące w Polsce akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością

1 Regulacje ustawowe

Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. Nr 3/2004, poz. 20, z późn. zm.).

Ustawa weszła w życie 28 września 1997 roku. Zakazuje ona wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r., a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątek stanowi tylko azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Wymieniona ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce, pozostaje natomiast problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów w sposób niezagrożający zdrowiu ludzi i zanieczyszczeniu środowiska. Ustawa porządkuje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62/2001, poz. 628, z późn. zm.).

Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje całokształt spraw administracyjnych, związanych postępowaniem przy zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu odpadów. Ustawa wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. Nr 156/2006, poz. 1118, z późn. zm.).

Wśród wielu przepisów znajduje się zapis mający zastosowanie w przypadkach występowania azbestu. Art. 30 ust. 7 stanowi: właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować:

- zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia,
- pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków,
- pogorszenie warunków zdrowotno- sanitarnych,
- wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 129/2006, poz. 902, z późn. zm.).

Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa zawiera szereg istotnych i ważnych postanowień dotyczących m.in.:

- państwowego monitoringu środowiska, jako systemu pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku,
- opracowania prognoz oddziaływania na środowisko, w tym gospodarki odpadami, a także programów wojewódzkich, zmierzających do przestrzegania standardów jakości środowiska,
- ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem, sposobu postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska,
- kar i odpowiedzialności za nieprzestrzeganie zasad i przepisów dotyczących ochrony środowiska,
- konieczności oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których się on znajduje.

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100/2001, poz. 1085, z późn. zm.).

Art. 10 ust. 4 ustawy stanowi, że wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, zawierające plany gospodarki odpadami, mają być uchwalone przez odpowiednie organy w następujących terminach:

- programy wojewódzkie – do 30 czerwca 2003 r. – uchwalane przez sejmiki województw,
- programy powiatowe – do 31 grudnia 2003 r. – uchwalane przez rady powiatów,
- programy gminne – do 30 czerwca 2004 r. – uchwalane przez rady gmin.

W art. 54 ustawa odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska – sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11/2001, poz. 84, z późn. zm.).

Ustawa reguluje – na gruncie prawa europejskiego – problematykę dotyczącą substancji i preparatów chemicznych, w tym niebezpiecznych. Ustawa określa warunki, zakazy lub ograniczenia produkcji, wprowadzania od obrotu lub stosowania substancji i preparatów chemicznych, w celu ochrony przed szkodliwym wpływem tych substancji i preparatów na zdrowie człowieka lub na środowisko. Zgodnie z ustawą tworzy się Urząd Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych.

Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199/2002, poz. 1671, z późn. zm.).

Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przy przewozach materiałów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) – *Jednolity tekst Umowy ADR* – (Dz. U. Nr 178/2005, poz. 1481, z 1999 r.). Przepisy umowy ADR oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu towarów niebezpiecznych. Pojazdy powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów, zaś kierowcy pojazdów winni być przeszkoleni w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

Przepisy te odnoszą się też, zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy o odpadach, do transportu

odpadów niebezpiecznych.

2. Akty wykonawcze

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71/2004, poz. 649)

Rozporządzenie określa:

- sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest,
- obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsc ich składowania,
- wymagania jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217/2002, poz. 1183 z późn. zm.).

W rozporządzeniu ustalono wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Obowiązujące wartości NDS dla pyłów zawierających azbest:

Pyły zawierające azbest:

- pył całkowity – 0,5 mg/m³,
- włókna respirabilne – 0,1 wł./cm³.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 1/2003, poz. 12).

Rozporządzenie określa wartości odniesienia, wyrażone jako poziomy substancji w powietrzu, zróżnicowane dla terenu kraju, obszarów parków narodowych i obszarów ochrony uzdrowiskowej. W rozporządzeniu podano warunki, w jakich ustala się wartości odniesienia, takie jak temperatura i ciśnienie, oznaczenie numeryczne substancji pozwalające na jednoznaczną jej identyfikację, okresy, dla których uśrednione są wartości odniesienia, warunki uznawania wartości odniesienia za dotrzymane oraz referencyjne metodyki modelowania poziomów substancji

w powietrzu.

W rozporządzeniu tym, określono, iż dla azbestu wartość odniesienia w powietrzu dla terenu całego kraju, uśredniona do jednej godziny wynosi 2350 włókien/m³, a uśredniona dla roku kalendarzowego – 250 włókien/m³.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216/2005, poz. 1824).

Rozporządzenie to określa obowiązki pracodawcy zatrudniające pracowników przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Pracodawca obowiązany jest stosować środki ochrony pracowników przed szkodliwym działaniem pyłu zawierającego azbest, a także kontrolować stopień narażenia pracowników na działanie pyłu azbestu w sposób określony w przepisach dotyczących badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Pracownicy zatrudnieni przy pracach w kontakcie z azbestem, pracodawcy i osoby kierujące takimi pracami powinni być przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z programem określonym w załączniku do rozporządzenia. Rozporządzenie szczegółowo reguluje zasady prowadzenia prac w warunkach narażenia na pył azbestowy.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192/2003, poz. 1876).

Rozporządzenie określa:

- wymagania w zakresie wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- wymagania w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu lub wyrobów zawierających azbest oraz oznaczania miejsc ich występowania,
- sposób oznaczania instalacji i urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, oraz pomieszczeń, w których one się znajdują,
- wymagania techniczne, jakie należy spełnić przy wykorzystywaniu przemieszczaniu wyrobów zawierających azbest oraz przy wykorzystywaniu i oczyszczaniu instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sposób inwentaryzowania azbestu lub wyrobów zawierających azbest,

w miejscach ich wykorzystywania,

- terminy przedkładania odpowiednio wojewodzie albo wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o :
 - rodzaju, ilości i miejscach występowania wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest,
 - instalacjach i urządzeniach, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
 - czasie i sposobie usuwania azbestu lub wyrobów zawierających azbest,
 - czasie i sposobie zastąpienia azbestu i wyrobów zawierających azbest innymi substancjami i wyrobami, mniej szkodliwymi dla środowiska,
- formę i układ przedkładanych informacji,
- przypadki i terminy, w których powinny być oczyszczone instalacje lub urządzenia, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest.

Rozporządzenie dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2032 r.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120/2003, poz. 1126).

Rozporządzenie określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowy zakres robót zakres robót budowlanych, stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi. W paragrafie 6 tego rozporządzenia, podającym szczegółowy zakres robót budowlanych wymieniono roboty polegające na usuwaniu i naprawie wyrobów budowlanych zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280/2004, poz. 2771, z późn. zm.).

Rozporządzenie to zalicza azbest do substancji o działaniu rakotwórczym kategorii 1. W rozporządzeniu podano między innymi sposób rejestrowania azbestu, prowadzenia prac, pracowników zatrudnionych przy tych pracach, wzory dokumentów oraz szczegółowe warunki ochrony pracowników.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania województwie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175/2002, poz. 1439).

Rozporządzenie określa, że informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu jako substancji stwarzającej szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada wojewodzie do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, począwszy od danych za rok 2003. Rozporządzenie podaje formę przedkładania tej informacji.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112/2001, poz. 1206.).

Rozporządzenie określa katalog odpadów wraz z listą odpadów niebezpiecznych oraz sposób klasyfikowania odpadów. Katalog odpadów dzieli odpady w zależności od źródła ich powstania na 20 grup, każdej przyporządkowując podgrupy i rodzaje odpadów wraz z kodem. Kod z gwiazdka oznacza odpad niebezpieczny. Wg katalogu odpadów azbest wymieniany jest w różnych grupach.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30/2006, poz. 213).

Rozporządzenie określa wzory dokumentów stosowanych do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów celem zapewnienia kontroli ich przemieszczania. Do prowadzenia ewidencji odpadów obowiązani są posiadacze odpadów (w tym wytwórcy). Ewidencje odpadów prowadzi się za pomocą dwóch dokumentów: karty ewidencji odpadów oraz karty przekazania odpadów (prowadzący działalność związaną tylko z transportem odpadów nie mają obowiązku prowadzenia kart ewidencji odpadów).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. Nr 189/2005, poz. 1603).

Rozporządzenie określa wykaz bezpłatnych leków związanych chorobami wywołanymi pracą przy azbestie, sposób realizacji recept oraz tryb rozliczania przez oddziały wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia z budżetem państwa kosztów tych leków.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. u. Nr 185/2004, poz. 1920, z późn. zm.).

Rozporządzenie określa tryb kierowania na leczenie uzdrowiskowe oraz rozliczania przez instytucje powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego kosztów z tytułu korzystania z leczenia uzdrowiskowego przez osoby uprawnione, zdefiniowane przedmiotowym rozporządzeniem.

IX. Załączniki

Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejsce ich wykorzystania.

- 1 Miejsce, adres.....
.....
2. Właściciel, zarządca, użytkownik*.....
a) osoba prawna – nazwa, adres.....
b) osoba fizyczna – nazwisko imię, adres.....
.....
3. Tytuł własności.....
4. Nazwa – rodzaj wyrobu.....
5. Ilość: m² ; tony.....
6. Przydatność do dalszej eksploatacji.....
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu.....
8. Inne, istotne informacje o wyrobach.....
.....

.....
Data

.....
Podpis

Wyjaśnienia:

*-niepotrzebne skreślić

1. za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu
2. przy określeniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następujące kwalifikacje:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa
 - rury i złącza azbestowo-cementowe
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe
 - przędza specjalna w tym włókna azbestowe obrobione
 - szczeliwa azbestowe
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych
 - papier i tektura
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie nie wymieniony
3. podać podstawę zapisu np. dokumentacja techniczna, spis z natury
4. według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” – załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 roku (Dz. U. Nr 138, poz. 895)
5. na podstawie corocznego rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub w prowadzenia na polski obszar celny.

Wzór oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest a także miejsce ich występowania.

Oznakowanie wzorowane jest na postanowieniu Unii Europejskiej (załącznik II do Dyrektywy 83/478/EWG).

Wszystkie wyroby zawierające azbest oraz odpady lub miejsce ich występowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

1. oznakowanie zgodne z podanym wzorem, powinno posiadać wymiary co najmniej 5 cm wysokości i 2,5 cm szerokości.
2. oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
 - a) części górnej ($h_1=40\%H$) zawierającej literę „a” w kolorze białym na czarnym tle
 - b) części dolnej ($h_2=60\%H$) zawierający standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle i powinien być wyraźnie czytelny

3. jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot „zawiera azbest” powinien być zastąpiony zwrotem „zawiera krokidolit-azbest niebieski”.

Wniosek o przyznanie dofinansowania na realizację przedsięwzięcia związanego z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Opatowiec

..... Opatowiec
imię i nazwisko wnioskodawcy
.....
ulica/nr domu/mieszkania
.....
nr dowodu osobistego/przez kogo wydany
.....
nr telefonu

**Urząd Gminy
w Opatowcu**

W N I O S E K

o przyznanie dofinansowania z funduszu gminnego na realizację przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest z terenu Gminy Opatowiec

1.Lokalizacja planowanych prac

.....

2.Obręb i numer działki

.....

3.Prace związane z usuwaniem azbestu obejmują(niepotrzebne skreślić)

- budynek mieszkalnych
- budynek gospodarczych
- budynek inny

4.Charakterystyka prac – usuwanie azbestu obejmuje demontaż (niepotrzebne skreślić): płyt dachowych płaskich / falistych

5.Przewidywane ilości odpadów zawierających azbest (m² lub kg).....

6.Planowany termin realizacji prac od dniado dnia.....

7.Przewidywany koszt usuwania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

(demontaż, transport i składowanie):.....zł.

.....
podpis wnioskodawcy

Wykaz dokumentów niezbędnych do uzyskania dofinansowania

Dokumenty składane przed przystąpieniem do demontażu:

- kopia dokumentu potwierdzającego zgłoszenie remontu związanego z demontażem materiałów budowlanych zawierających azbest organowi administracji architektoniczno-budowlanej Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej (wymagane na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót) lub kopie pozwolenia na budowę wymaganego w przypadku gdy podczas rozbiórki elementów budowlanych zawierających azbest nastąpi zmiana elementów konstrukcyjnych obiektu lub zmiana wyglądu w odniesieniu do otaczającej zabudowy na terenie miejscowości,
- kopia umowy na wykonanie prac zawartej z przedsiębiorcą posiadającym decyzję zezwalającą na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest wydaną przez Starostę Powiatu Kazimierza Wielka.

Potwierdzenie własności budynku:

- w przypadku budynków mieszkalnych będących wyłączną własnością wnioskodawcy kopie aktualnego (wydanego do trzech miesięcy wstecz od daty złożenia wniosku) odpisu z księgi wieczystej stwierdzającej własność budynku
- w przypadku budynków mieszkalnych będących przedmiotem współwłasności, bez wydzielonej odrębnej własności lokali – zgoda poszczególnych współwłaścicieli na wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, o których mowa w pkt 1 wraz z kopią aktualnego odpisu z księgi wieczystej, upoważnienie dla wnioskodawcy do występowania w imieniu wszystkich współwłaścicieli, podpisania umowy z Gminą Opatowiec i pobrania kwoty należnego finansowania.

Dokumenty składane po zrealizowaniu demontażu:

- kopia imiennego rachunku (faktury) wystawionego na wnioskodawcę za wykonanie prac związanych z usuwaniem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, dokonującego koszty demontażu, transportu i umieszczenia na składowisku odpadów niebezpiecznych wraz z kartą przekazania odpadu,
- kopia oświadczenia wydanego przez wykonawcę usuwającego wyroby azbestowe o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych (na podstawie § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Z 2004 r. Nr 71 poz. 649)